

Sygn. akt II Ka 368/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Koninie, Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agata Wilczewska

Sędziowie: SO Robert Rafał Kwieciński

SO Marek Ziółkowski – spr.

Protokolant: st. sekr. Sąd. Irena Bąk

przy udziale H. L. Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2014 roku

sprawy **A. M.**

oskarżonego z art. 220 § 1 k.k. i inne

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora oraz obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 16 października 2013 roku sygn. akt II K 208/13

I. zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że przypisany oskarżonemu czyn w pkt III. kwalifikuje z art. 218 § 1a k.k. i tenże przepis przyjmuje za podstawę wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze, w tym opłatę w kwocie 525 zł .

M. Z. A. W. R. R. K.

II Ka 368/13

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 października 2013 r. Sąd Rejonowy w Koninie, w sprawie o sygn. akt. II K 208/10 oskarżonego A. M.:

1. uznał za winnego tego, że w okresie od 16.12.2009 r. do dnia 14.08.2011 r. w miejscowości S. wykonując w firmie (...) czynności z zakresy prawa pracy i ubezpieczeń społecznych uporczywie naruszał wynikające ze stosunku pracy prawa pracownika K. C., w ten sposób, że dopuścił go do wykonywania pracy w okresie od 16.12.2009 r. do 22.12.2009 r. bez ważnych badań lekarskich, a ponadto nie zgłosił w/w do ubezpieczenia osoby wykonującej pracę zarobkową i nie odprowadził należnych z tego tytułu składek na ubezpieczenie społeczne tj. przestępstwa z art. 218 § 1a k.k. i art. 219 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 218 § 1a k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę czterech miesięcy pozbawienia wolności;

2. uznał za winnego tego, że w dniu 22.12.2009 r. w miejscowości S. będąc odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i higienę pracy w firmie (...) skierował K. C. do wykonywania pracy na pilarcie dwuwalowej do cięcia wzdłużnego, która to pilarka była tzw. „samoróbką”, a więc nie była wytworem fabrycznym i nie była wyposażona w osłonę zabezpieczającą jak również nie posiadała podłączenia do wyciągu odpylającego i miała niepełną osłonę przekładni pasowej, przy czym A. M. skierował pokrzywdzonego do pracy bez szkolenia w zakresie BHP na danym stanowisku pracy i nie zapoznał pokrzywdzonego z instrukcją obsługi w/w maszyny w wyniku czego podczas pracy doszło do pochwycenia ręki pokrzywdzonego opatrzonej rękawicą przez zęby piły, czym nieumyślnie spowodował obrażenia ciała K. C. w postaci amputacji palców od II do V prawej ręki co stanowił ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci innego kalectwa, tj. przestępstwa z art. 220 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 2 i § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 220 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

3. uznał za winnego tego że w okresie od dnia 01.06.2006 r. do dnia 14.01.2010 r. w miejscowości S. wykonując w firmie (...) czynności z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, uporczywie naruszał wynikające ze stosunku pracy prawa pracowników: T. K., dopuszczając go do wykonywania pracy bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, ponadto P. Ł. dopuszczając go do wykonywania pracy bez szkolenia wstępnego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, nie zapewniając przy tym wszystkim tym pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy tj. przestępstwa z art. 218 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 218 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonemu karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

5. na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu grzywnę w liczbie 150 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 15 zł a nadto zasądził od A. M. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym kwotę 525 zł tytułem opłaty.

Apelację od powyższego wyroku złożyli prokurator oraz obrońca oskarżonego.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść A. M. w części dotyczącej kwalifikacji w pkt. III wyroku i powołując się na przepis art. 438 pkt. 1 k.p.k. zarzucił obrazę prawa materialnego w postaci art. 218 § 1a k.k. poprzez jego nie przyjęcie w pkt. III zaskarżonego wyroku, a przyjęcie przez Sąd kwalifikacji prawnej z art. 218 § 1 k.k. i skazanie oskarżonego na podstawie przepisu uchylonego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2010 r. i nieobowiązującego w chwili wyrokowania. W oparciu o ten zarzut, na zasadzie art. 437 § 2 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt. III części rozstrzygającej poprzez przyjęcie, iż A. M. dopuścił się przestępstwa stypizowanego w art. 218 § 1a k.k.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w pkt. II, III, IV i VI podnosząc:

1. naruszenie art. 7 k.p.k. w wyniku dokonania ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, a w szczególności tego, że oskarżony ponosi wyłączną odpowiedzialność za zdarzenie, które stanowi kanwę aktu oskarżenia bez jakiegokolwiek przyczynienia się ze strony oskarżyciela posiłkowego, że oskarżony powinien przeprowadzić z nim szkolenie w zakresie BHP, że osoba prowadząca własną działalność gospodarczą, a taką był oskarżyciel posiłkowy w chwili podjęcia pracy na terenie zakładu należącego do oskarżonego, nie miała świadomości że prace na tego typu urządzeniu wykonywane w tych warunkach i z rękawicami są potencjalnie niebezpieczne, że mechanizm zdarzenia nie obciąża w jakikolwiek sposób oskarżyciela, który działał wyjątkowo niefrasobliwie, lekkomyślnie i bez odpowiedniego zastanowienia, czym doprowadził do incydentu skutkującego amputacją czterech palców w prawej dłoni oskarżyciela, mimo że z okoliczności sprawy wynikało, że oskarżony wyrażając zgodę na pracę oskarżyciela, miał świadomość że oskarżyciel prowadzi własną firmę zajmującą się produkcją brykiet i tego typu elementarna wiedza o zasadach obsługiwanie się z niebezpiecznymi urządzeniami musiała być mu znana;

2. naruszenie procedury karnej tj. art. 201 k.p.k., w wyniku nie uwzględnienia wniosku obrony o dopuszczenie dowodu z innego biegłego z dziedziny BHP w sytuacji gdy zdaniem obrony opinia była nieprawidłowa, niespójna i bez uzasadnionej przyczyny przyjmowała, że wszelka odpowiedzialność w tym za spowodowanie zdarzenia obciąża pracodawcę – oskarżonego przy jednoczesnym braku jakiegokolwiek przyczynienia się oskarżyciela do samego zdarzenia.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

### **Sąd Okręgowy zważył co następuje:**

Apelacja prokuratora zasługuje na uwzględnienie, natomiast nie jest zasadna apelacja obrońcy oskarżonego.

Przystępując do analizy niniejszej sprawy, Sąd odwoławczy w pełni akceptuje ocenę dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego jak i zeznań świadków K. C., T. K., J. K., K. G., S. G., A. C. jak i pozostałych przesłuchanych w sprawie świadków. Ocena ta pozostaje pod ochroną prawa procesowego (art. 7 k.p.k.) z uwagi, iż została poprzedzona ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.). Sąd rozważył wszystkie okoliczności sprawy przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.) oraz wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego uargumentował swoje przekonanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k.). W ramach realizacji zasady zawartej w art. 7 k.p.k. sąd ma bowiem prawo uznać za wiarygodne zeznania świadka (lub wyjaśnienia oskarżonego), co do niektórych przedstawionych przez niego okoliczności, pod warunkiem jednak, że swoje stanowisko – jak w niniejszej sprawie – w tej kwestii w sposób przekonujący uzasadni. Jak wspomniano wcześniej, ocena poszczególnych dowodów dokonana przez Sąd I instancji nie budzi żadnych wątpliwości Sądu Okręgowego.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów obrońcy oskarżonego, należy wskazać, że na pracodawcę, na mocy przepisów kodeksu pracy, ustawodawca nałożył szereg ściśle określonych obowiązków. Na potrzeby niniejszego postępowania należy tutaj wymienić w szczególności: art. 226 pkt. 1 i 2 k.p. wskazujący iż pracodawca ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz informuje o nim swoich pracowników; art. 237<sup>3</sup> § 2 k.p. nakładający na pracodawcę obowiązek przeszkolenia pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przed dopuszczeniem go do pracy oraz prowadzenie szkoleń okresowych w tym zakresie; art. 237<sup>4</sup> § 1, § 2 i § 3 k.p. wskazujący na obowiązek zaznajomienia z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczących wykonywanych przez nich prac oraz wydania szczegółowych instrukcji i wskazówek w tym zakresie; art. 229 § 1 k.p. na zasadzie którego, pracownik przyjmowany do pracy podlega wstępnym i okresowym badaniom lekarskim. Z żadnego z w/w obowiązków nie wywiązał się oskarżony A. M.. Należy także wskazać, że okoliczność tak często podnoszona przez obrońcę oskarżonego, iż pokrzywdzony miał doświadczenie w pracy na innych urządzeniach niebezpiecznych w żaden sposób nie może wpłynąć na zapatrywanie Sądu odwoławczego. Przywołane bowiem powyżej przepisy nie uzależniają ich stosowania do sytuacji, w których pracownik podejmuje pracę zupełnie dla niego dotychczas nieznaną, z nowymi zagrożeniami w zakresie bezpieczeństwa pracy. Pracodawca w każdym przypadku zatrudniania nowego pracownika zobowiązany jest do wywiązania się ze wszystkich w/w obowiązków, także w przypadku zatrudniania pracownika mającego wcześniej kontakt z pracą na podobnym stanowisku. Dlatego też Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż dopiero spełnienie wszystkich warunków nałożonych przez przytoczone przepisy na A. M. mogłyby skutkować rozważaniem zachowania pokrzywdzonego podczas wykonywania przydzielonej mu pracy.

Niezasadny okazał się również zarzut nieuwzględnienia przez Sąd Rejonowy wniosku obrony o dopuszczenie dowodu z innego biegłego z dziedziny BHP. Należy więc wskazać, iż obrońca w sposób wyjątkowo lakonicznie uzasadniał potrzebę dopuszczenia przez Sąd dowodu z opinii innego biegłego z zakresu dziedziny technicznego bezpieczeństwa i higieny pracy. Na rozprawie 15 listopada 2012 r. wskazał, iż nie zgadza się z nią jedynie w zakresie w jakim opinia nie stwierdza przyczynienia się pokrzywdzonego do wypadku stanowiącego podstawę przypisania czynu z pkt. II wyroku Sądu Rejonowego. We wniesionej apelacji dodatkowo podnosi, iż jest niespójna natomiast nie wykazuje jednak na czym

wspomniana niespójność polega. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że opinia biegłego, podobnie jak każdy inny dowód, podlega swobodnej ocenie dowodów. Strona żądająca powołania innych biegłych musi wykazać, że zachodzi okoliczność określona w art. 201 k.p.k., a więc że dotychczasowa wydana w tym zakresie opinia jest niepełna, niejasna i nielogiczna albo zachodzi sprzeczność w samej opinii. Opinia jest "niepełna", jeżeli nie udziela odpowiedzi na wszystkie postawione biegłemu pytania, na które zgodnie z zakresem wiadomości specjalistycznych i udostępnionych mu materiałów dowodowych może oraz powinien udzielić odpowiedzi lub jeżeli nie uwzględnia wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia konkretnej kwestii okoliczności albo też nie zawiera uzasadnienia wyrażonych w niej ocen i poglądów. Natomiast opinia "niejasna" to taka, której sformułowanie nie pozwala na zrozumienie wyrażonych w niej ocen i poglądów, a także sposobu dochodzenia do nich, lub też zawierająca wewnętrzne sprzeczności, posługująca się nielogicznymi argumentami. Ocena dowodu z opinii biegłego z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy przeprowadzona przez Sąd Rejonowy pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. i Sąd odwoławczy w pełni ją podziela. Nie można jej bowiem zarzucić w jakimkolwiek zakresie niepełności czy niejasności. Odpowiada ona na wszystkie postawione przez Sąd pytania w sposób wyczerpujący, jej treść koresponduje z wnioskami a zastosowane metody badawcze nie budzą żadnych wątpliwości. Ogólne więc stwierdzenia obrońcy w tym przedmiocie nie mogą przynieść oczekiwanego skutku.

Przechodząc do apelacji prokuratora w pierwszej kolejności należy wskazać, że w przedmiotowej sprawie, na mocy postanowienia z dnia 8 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy sprostował oczywistą omyłkę pisarską zawartą w części rozstrzygającej w pkt. III wyroku, w ten sposób, iż w miejsce nieprawidłowo wpisanej kwalifikacji prawnej czynu „art. 218 § 1 k.k.” wpisał prawidłową kwalifikację tj. „art. 218 § 1a k.k.”. Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł prokurator zaskarżając je w całości zarzucając orzeczeniu Sądu Rejonowego obrazę przepisów postępowania polegającą na błędnej wykładni art. 105 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 k.p.k. poprzez przyjęcie, że Sąd ma możliwość dokonania w drodze postanowienia o sprostowaniu omyłki pisarskiej merytorycznego rozstrzygnięcia dotyczącego przyjętej kwalifikacji prawnej stanowiącej podstawę skazania osoby oskarżonej. Postanowieniem z 17 stycznia 2014 Sąd odwoławczy w sprawie o sygn. akt II Kz 190/13 uchylił zaskarżone postanowienie. W tej sytuacji zasadna okazała się apelacja prokuratora, która w konsekwencji skutkowałą – na podstawie art. 455 k.p.k. – zmianą zaskarżonego wyroku i przypisaniu oskarżonemu czynu z pkt. III z art. 218 § 1a k.k. i przyjęcie tego przepisu za podstawę wymierzonej oskarżonemu kary. Konieczność taka powstała z uwagi, iż w czyn z w/w pkt. III zaskarżonego wyroku został zakwalifikowany z art. 218 § 1 k.k. w sytuacji gdy utracił on moc z dniem 31 maja 2012 r. na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2010 r. (Dz. U. nr 225, poz. 1474), w którym to art. 218 § 1 k.k. został uznany za niezgodny z art. 2 Konstytucji RP, z art. 4 ust. 1 Protokołu nr (...) do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Należy również dodać, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, oraz brak konieczności dokonywania zmian w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy pozwoliły na poprawienie kwalifikacji w oparciu o art. 455 k.p.k. Na marginesie należy już tylko wskazać, że treść uchylonego art. 218 § 1 k.k. oraz 218 § 1a k.k. jest tożsama, a konieczność jego wprowadzenia uzasadniona była wskazaniem, że to nie treść uchylonej regulacji była wadliwa, lecz problemem był brak normy kolizyjnej, która w razie wymierzenia opłaty dodatkowej na podstawie dawnego art. 24 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wykluczałaby pociągnięcie tej samej osoby do odpowiedzialności karnej.

O kosztach w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt. 4 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.).

M. Z. A. W. R. R. K.